

KNJIŽEVNOST**Drago Kladnik, Drago Perko:****Slovenska imena držav****Geografija Slovenije 25**

Ljubljana 2013: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Založba ZRC, 159 strani, 13 zemljevidov, 1 slika, 4 preglednice, ISBN 978-961-254-454-6

Raba zemljepisnih imen je neenotna, kar lahko povzroča težave pri medsebojnem komuniciranju. Zaradi tega se vseskozi kažejo potrebe po bolj poenoteni rabi, ki jo v najbolj skrajni obliki predstavljajo standardizirana zemljepisna imena. Za standardizacijo zemljepisnih imen v Sloveniji je zadolžena Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije. V splošnem je standardizacija dejavnost vzpostavljanja usklajenih pravil in določil z namenom, da se doseže optimalna stopnja urejenosti na danem področju, standardizacija zemljepisnih imen pa je postopek načrtnega in zavestnega poenotenja njihove rabe. V ta namen standardizacijski imenoslovni organ za določen topografski objekt ali geografski pojav uradno določi praviloma eno, v nekaterih primerih tudi več zemljepisnih imen, pripravi imenik jezikovno in drugače ustreznih zemljepisnih imen, skupaj z natančnimi navodili za njihovo rabo, pravilen zapis in tudi ustrezno rabo v tujih jezikih. V slovenskem jeziku imamo standardizirana le zemljepisna imena na zemljevidu Slovenije v merilu 1 : 1.000.000 in na zemljevidu Slovenije v merilu 1 : 250.000, poleg tega pa so standardizirana tudi imena vseh držav in nekaterih odvisnih ozemelj, takšnih z najvišjo stopnjo avtonomije. Standardizacija pa še ne pomeni, da določenega imena ni nikoli več mogoče spremeniti. Včasih ga je treba spremeniti zaradi spremenjenih političnih okoliščin in z njimi povezanih sprememb izvornih imen, včasih pa se jih spreminja tudi na pobudo uporabnikov v ciljnem jeziku, to je slovenščini, kar se dogaja zlasti zaradi potreb po čim večjem poenotenju

oziroma sistematiziranju rabe tovrstnih imen. Zaradi tega se ob vsakem postopku obdelave imenskega gradiva za standardizacijo tovrstnih imen ne lotevamo le izrazito problematičnih imen ampak celotnega imenskega korpusa. Edino takšen pristop lahko zagotovi ustrezne rešitve, problemi pa se vseskozi kažejo pri njihovi diseminaciji.

Petindvajseta knjiga zbirke Geografija Slovenije z naslovom Slovenska imena držav predstavlja pomembno razpravo na področju imenoslovja pri nas. Avtorja Drago Kladnik in Drago Perko, oba znanstvena svetnika na Geografskem inštitutu Antona Melika Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti v knjigi podrobno razčlenjujeta problematiko poimenovanja neodvisnih držav in glavnih odvisnih ozemelj v slovenskem jeziku.

Knjigo lahko razdelimo na tri glavne vsebinske dele. Prvi del je razdeljen na štiri poglavja.

V uvodnem poglavju je predstavljen kratek pregled tujih in domačih prizadevanj na področju imen držav, sledi poglavje o eksonimih in podomačenih tujih zemljepisnih imenih ter o tipih podomačevanja tujih zemljepisnih imen, dve poglavji pa sta namenjeni standardizaciji in standardiziranim zemljepisnim imenom – predstavljen je izbor izbranih imenskih oblik, posebej pa so predstavljena nekatera imena, katerih raba je neenotna. V drugem delu so tabelarično predstavljeni imenski vidiki 198 neodvisnih držav in 51 najpomembnejših odvisnih ozemelj. Posamezno ime države je opremljeno z devetindvajsetimi različnimi kategorijami. V prvi kategoriji je predstavljeno standardizirano slovensko kratko ime države, sledita dve samostalniški in pridevniška oblika tega imena, po štiri jezikovne različice uradnega kratkega imena in uradnega dolgega imena (slovensko, angleško, francosko in originalno), jezik(i) originalnih imen, črkovni in številčna koda države, etimologija imena, morebitna nestandardizirana alternativna slovenska oblika imena, morebitno staro ime ter vzdevek države ter morebitne opombe, na koncu pa sledijo še imena prebivalcev v edninski različici v obeh spolih ter v množinski različici in njihove rodilniške oblike ter število morebitnih pripadajočih odvisnih ozemelj. Sledi še seznam odvisnih ozemelj, ki je sestavljen iz enajstih kategorij. Standardiziranemu slovenskemu imenu odvisnega ozemlja sledi ime države, ki ji pripada, originalno ime odvisnega ozemlja, jezik(i) tega imena, angleška in francoska imenska različica, dve črkovni in številčna koda odvisnega ozemlja, nestandardizirano slovensko alternativno ime ter vzdevek odvisnega ozemlja. V tretjem, kartografskem delu so obravnavane ozemeljske politične enote prikazane na barvnih zemljevidih z vrisanimi razmejitvami.

Knjiga bralca v prvi vrsti seznanja z občo problematiko poimenovanja držav v slovenskem jeziku in prispeva k pravilnejši in bolj enotni rabi imen držav ter tako predstavlja koristen pripomoček tako posameznikom kot ustanovam, ki se srečujejo s to problematiko.

Matjaž Geršič

Mateja Breg Valjavec:
Nekdanja odlagališča odpadkov v vrtačah in gramoznicah
Geografija Slovenije 26

Ljubljana 2013: Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Založba ZRC, 118 strani, 61 fotografij, grafov in zemljevidov, 6 preglednic, ISBN 978-961-254-455-3

Geografka Mateja Breg Valjavec se je rodila na Ptujju. Po maturi na tamkajšnji gimnaziji je študirala geografijo na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer je leta 2005 diplomirala. Istega leta se je kot mlada raziskovalka zaposlila na Geografskem inštitutu Antona Melika ZRC SAZU, kjer raziskuje predvsem na področjih geoinformatike, trirazsežnostnega modeliranja, varstva okolja, ravnanja z odpadki, varstva narave in zavarovanih območij. Izobraževanje je nadaljevala na podiplomskem študiju Krasoslovje na Fakulteti za podiplomski študij Univerze v Novi Gorici in ga leta 2012 sklenila z zagovorom disertacije v angleškem jeziku *Geoinformatic methods for the detection of former waste dis-*